



## Doğa Koruma Kavramı Çerçevesinde Milli Park Olgusu

→ Yrd. Doç. Dr. Bahriye GÜLGÜN  
Müveyla SAYMAN  
Arş. Gör. Erden AKTAŞ

*E.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı  
Bölümü, 35100 Bornova, İzmir.*

*Peyzaj Yüksek Mimarı*

*E.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı  
Bölümü, 35100 Bornova, İzmir.*

### ÖZET

Ülkemizde gerek bilimsel çalışmalar, doğal ve estetik güzellikler açısından, gerekse tarihi ve kültürel açıdan ulusal ve uluslararası endemik doğal kaynak değerlerine sahip alanlar; halkın rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılaması, bitki örtüsü ve yaban hayatı bakımından zengin olması ve yaşam ortamı oluşturması, bilim ve eğitim alanında önem taşıyan, varlığı tehlikede veya kaybolmaya yüz tutmuş tür ve ekosistemleri barındırması, ayrıca doğal ve kültürel olaylar sonucu meydana gelen seçkin örnekleri içermeleri nedeniyle, yasalarla koruma altına alınan bu tabiat parçaları, milli parklar adı altında ülkemizde de son derece önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, doğa koruma ve milli park olgularından, ve ülke-

mizde özellikle son yıllarda tescil edilen milli parklar ve bunların özelliklerinden kısaca bahsedilmiştir.

### Anahtar Kelimeler

Doğa koruma, milli parklar, korunan alanlar

### KORUMA ALANLARININ ÖNEMİ

Dünyadaki nüfus artışı ve çeşitli kullanım alanlarının giderek yayılması ile ilgili istatistikler incelendiğinde yakın bir gelecekte yeryüzünün (açık denizler, buz ve kum çölleri hariç) hiçbir yerinin doğal halde kalmayacağı ortaya çıkmaktadır. Tüm kullanılabilir alan; tarım, otlak, yerleşim ve sanayi yeri olarak insan hizmetinde olacaktır. Dolayısıyla, yeryüzünde bazı doğal alanların kalabilmesi, şimdiden belirlenecek milli parklar ve diğer koruma alanlarının kurulmasına bağlıdır (1).

## DOĞA KORUMA KAVRAMI

Tarihte bilinen ilk koruma kavramı, M.Ö. 252 yılında Hindistan imparatoru Asoka'nın; hayvanların, balıkların, ormanların korunması için bir ferman çıkarmasıyla başlamıştır. 1084'de ise İngiliz Kralı William - I, koruma amacına yönelik bir arazi etüdünün yapılmasını emretmiştir (2).

"Domesday Book" adıyla yayınlanan bu kitap, Büyük Britanya'da; ormanlar, balıkçılık, tarım alanları, av rezervleri, verimli toprakların evrimini içeren, ülkenin yönetimi ve gelişmesi için gerçekçi planlar hazırlamaya temel oluşturmuştur. Yine bundan 2000 yıl önce Roma'da meyve ağaçlarının korunması için önlemler alınmıştır. 1343'te, Almanya'nın Dortmund kentinde tarım alanlarının ve otlakların ağaçlandırılması belirli yasalara bağlanmıştır (2).

Bohemia prensi, 1858 yılında 2000 ha. bakir orman alanını park olarak ilan etmiştir. 1864'te Sekoya ağaçlarını korumak amacıyla Yosemite Ormanları, Kaliforniya Hükümeti tarafından devlet parkı olarak ayrılmıştır (3).

Dünyada ilk ve en çok tanınan doğa koruma alanı, ABD'de, 1872 yılında tescil edilen Yellowstone Milli Parkıdır (1).



Resim - 1 Yellowstone Milli Parkı (4).

Yellowstone Milli Parkının ilaıyla da bilinçli doğa koruma fikri tüm dünyaya yayılmaya başlamıştır.



Resim -2 Yellowstone Milli Parkı (5).

## FARKLI KÜLTÜRLERE GÖRE MİLLİ PARK OLGUSU

1879'da Avusturalya'da Royal, 1885'de Kanada'da Banff, 1897'de Yeni Zelanda'da Tongariro ve 1898'de Meksika'da El Chico Milli Parkları kurulmuştur. Avrupa'nın ilk milli parkı 1909 yılında İsveç'te, Afrika'nın Zaire Virunga Milli Parkı ise 1925'te Belçika Kongosu'nda ilan edilmiştir (6).

Milli Park düşüncesinin temelleri, 1933 yılında - Londra'da Afrika'nın flora ve faunasının korunması kongresinde, alınan kararlarla atılmış ve milli park; "Flora ve fauna koruması yanında, kamunun yararlanması, dinlenmesi, eğlenmesi yönünden estetik, jeolojik, prehistorik, arkeolojik ve bilimsel değer taşıyan doğal varlıkların korunması için ayrılan alandır" şeklinde tanımlanmıştır (3).

19. yüzyıldaki bu gelişmeler doğrultusunda, doğa koruma ve milli park kavramı, ülkelere göre farklı yorumlar bulmuştur. Norveç'e göre; içinde insan ve yerleşim alanı bulunmayan, günlerce gezile-

biyen, sessiz bir doğa arazisidir. İsveç'e göre; yalnızlık içinde, dinlenme olanağı veren, sınırsız ormanlardır. Almanya'ya göre; milyonlarca insanın ziyaret ettiği, dinlenme ve eğlenme olanağı bol doğa ve kültür arazisidir. Eski Sovyetler Birliği'ne göre; bilimsel çalışma amacıyla kurulmuş kültür arazisidir ve turizme kapalıdır. Tanımlardan anlaşıldığı gibi her ulusun kendi doğal ve sosyal yapısına uygun olarak belirledikleri milli park kavramı ve kamuya yarama nitelikleri farklıdır. Fakat ana düşünce, doğal varlıkların korunması ve kamu yararına geliştirilmesi ilkelere dayanmaktadır (3).

Bugün dünyada korunan alanlarla ilgili koruma statülerine ve doğa koruma mekanizmalarına bakıldığında biyolojik çeşitliliğin ve doğal kaynak değerlerinin, korumanın iki yolu olduğu görülmektedir. Bunlar; alan dışında (ex-situ) koruma ve yerinde (in-situ) korumadır. Bu alanlar ülkelerin kendi mevzuatları ve kurumsal yapılarına bağlı olarak statülendirildiği gibi uluslar arası boyutta da kabul gören yerinde (in-situ) koruma kategorilerinden olan IUCN Koruma Alanları kategorileri, UNESCO Biosfer Rezervleri ve Dünya Miras Alanları ile RAMSAR Alanları gibi statülerle de tanımlanabilmektedir. Avrupa Birliği tarafından ise Natura 2000 alanları ağı oluşturularak kaynak değerlerinin korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik gerçekleştirilen çalışmalar desteklenmektedir (7).

## MİLLİ PARK TESİS VE YÖNETİM KRİTELERİ

1948 yılında kurulan IUCN (The World Conservation Union – Uluslararası Doğa Koruma Birliği) tarafından, ilk kez 1969 yılında dünyadaki milli parkların tesis ve yönetimi konusunda ortak yaklaşımlar geliştirme gayretiyle bazı kriterler ortaya konmuştur. Bu kriterler zaman içinde değişen gereksinimler doğrultusunda, CNPPA (Commission on National Parks and Protected Areas – Milli Parklar ve Koruma Alanları Komisyonu) tarafından revize edilerek güncellenmektedir (8).

1992 yılında toplanan IV. Milli Parklar ve Koruma Alanları Kongresi'nde kabul edilen şekliyle milli park tanımında; ekosistemlerin ekolojik bütünlüğünün korunması yanında turistik ve rekreasyonel kullanımların temel yönetim amaçları arasında yer aldığı vurgulanmaktadır (8).

Türkiye'de doğa korumanın tarihçesine bakıldığında, 1937 yılında çıkarılan 3116 ve 3167 Sayılı Kanunlar, ülkemiz doğa ve yaban hayatının korunmasında yürürlüğe giren ilk yasalardır. 1956 yılında kabul edilen 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 25. maddesi ile; nadir özellik ve güzellik arz eden sahaların Milli Park rejimine alınması sağlanmıştır (7).

İlk Milli Parkımız olan Yozgat Çamlığı, 300 yıl önce özel bir şahıs tarafından korumaya alınmış ve 1945'te Ziraat Bakanlığı'nın emri ile devletleştirme dışında bırakılarak Yozgat Belediyesine verilmiştir. (6).



**Resim-3** Yozgat Çamlığı Milli Parkı (9).

1958 yılında Yüksek İcra Vekilleri heyetinin kararı ile Milli Park haline getirilmiş, Bakanlar Kurulu Kararı ile kullanma ve İrtifak hakkı Orman Genel Müdürlüğüne verilmiştir (6).



**Resim 4** Yozgat Çamlığı Milli Parkı (10).

2873 sayılı " Milli Parklar Kanunu" nun, 09.08.1983 tarih ve 18132 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmasına kadar geçen süreçte ise 17 adet milli park ilanı yapılmıştır (11).

Milli Parklar Kanunu ile yurdumuzdaki milli ve milletler arası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesi, özellik ve karakterlerinin bozulmadan korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu kanunda yer alan Milli Park tanımından; bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, din-

lenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları kast edilmektedir (11).

ABD'de milli parkların korunması ve yönetimi, 1916 yılında kurulan ve İçişleri Bakanlığına bağlı olarak çalışan Milli Parklar Servisi (US National Park Service – USNPS) tarafından yürütülmektedir. Bu servisin yönetim anlayışı; milli park değerlerinin korunması ve sürdürülebilir bir biçimde ziyaretçiler tarafından rekreasyonel ve turistik amaçlarla kullanılması temeline dayanmaktadır (8).

Ülkemizde ise, Milli Park alanlarındaki planların gerektirdiği her türlü hizmet ve faaliyetler ile koruma, yönetim, işletme, tanıtım, sportif, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü alt yapı, üst yapı ve diğer tesisler Orman (Çevre ve Orman) Bakanlığınca yapılıp veya yaptırılıp, yönetilip ve işletilmekte veya işletilmektedir (12).

Gerek ABD gerek bu alanda gelişmiş diğer bir ülke olan Kanada'daki milli parklar, bir takım ortak özellikler taşımaktadır;

-Alanın mülkiyeti devlete aittir.

-Yönetim, merkezi ağırlıklıdır.

-Milli park yönetimi dışarıdan bazı kuruluşlarca desteklenir ve bu kuruluşlar vasıtasıyla turistik aktiviteler gerçekleştirilir.

-Belirli zamanlarda ziyaretçi ve bilimsel programlar geliştirilir.

-Ziyaretçi yönetimi çok katı ve ciddidir (8).

Türkiye'de ise milli park olarak ilan edilecek alanların devletleştir-

rilmesi, 2873 Sayılı Kanununun 5 maddesi uyarınca; "Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı sınırları içinde kalan yerlerdeki gerçek ve tüzel kişilere ait taşınmaz mallar ile her türlü tesisler, hazırlanacak planın gerçekleşmesi için, gerekli görüldüğünde, 6830 sayılı İstimlak Kanunu hükümlerine göre, Tarım ve Orman (Çevre ve Orman) Bakanlığınca kamulaştırılır" şeklindedir (11).

Ayrıca Milli Parklar Yönetmeliği çerçevesinde; Milli Park ilan edilecek sahaların büyüklüğü, kaynak değerleri kesafeti yönünden, özel haller ve adalar dışında en az 1000 hektar olmalı ve bu alan bütünüyle koruma ağırlıklı zonlardan meydana gelmelidir. İdari ve turistik amaçlı geliştirme alanları bu asgari saha bütünlüğü dışında kalmalıdır (11).

Milli park kapsamına giren yerlerdeki ormanlarda, makilik, fundalıklarda ve diğer arazi kullanma şekillerinde, orman amenajman planlarına dayanılarak, tabiat varlıklarının korunmasını, geliştirilmesini ve devamlılığını sağlayacak teknik faaliyetler yapılır (12).

Tabii çevre ve ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gereklere göre, Orman (Çevre ve Orman) Bakanlığınca düzenlenecek rapora dayanılarak hazırlanacak özel amenajman planları uyarınca belirli yerlerde ve belirli sürelerde, avlanma ve otlatma faaliyetlerine izin verilmektedir (12).

Ülkemizde 2007 yılı içerisinde 2

milli park daha tescil edilmiş olup, toplam sayı 39'a ve Türkiye genelinde milli park alanı da 877.771 Ha.'a ulaşmıştır (13).

### 2005 YILI VE SONRASINDA TESCİL EDİLEN MİLLİ PARKLARIMIZ VE GENEL ÖZELLİKLERİ

#### Gala Gölü Milli Parkı

Edirne ili, Enez ve İpsala ilçeleri arasında bulunan Gala ve Pamuklu Göllerini içerisine alan 6.090 Ha. toplam alana sahip Gala Gölü Milli Parkı; 2005/8547 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 5 Mart 2005' te Resmi Gazetede yayımlanması ile Milli Park olarak tescil edilmiştir (14).



Resim 5 Gala Gölü Milli Parkı (15).

Milli Parkta yapılan çalışmalarda, çoğu ekonomik öneme sahip 20 balık, 28 sucul bitki, 134 kuş ve 71 Rotifera türü tespit edilmiştir (16).



Resim 6 Gala Gölü Milli Parkı (17).

Sulak saha, göl ve orman eko-

sistemlerini ve bu ekosistemlerde barınan çeşitli canlı türlerini ihtiva etmesi, nesli tehlikeye düşmüş veya nadir türleri, özellikle tepeli pelikan (Pelecanus crispus), çeltikçi (Plegads falcinellus) ve küçük karabatak (Phalacrocorax pygmeus) gibi nesli son derece azalmış türleri barındırması, kaynak değerlerini oluşturmaktadır (13).

#### Sultansazlığı Milli Parkı

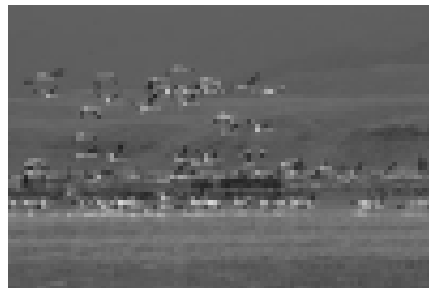
Kayseri İli, Yeşilhisar, Develi ve Yahyalı ilçeleri arasında, yer alan Sultansazlığının kuzeyinde bölgenin en yüksek volkanik dağı Erciyes bulunur (18).



Resim 7 Sultansazlığı Milli Parkı (19).

1988 yılında Tarım ve Köyşleri Bakanlığı tarafından Tabiatı Koruma Alanı olarak, 1993 yılında Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tarafından 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiştir (20).

Toplam alanı 24.523 Ha. olan Sultansazlığı, 17 Mart 2006 tarihinde yayınlanan Resmi Gazete ile de Milli Park olarak tescil edilmiştir (13).





### Resim 8 Sultansazlığı Milli Parkı (21).

Tatlı ve tuzlu su ekosistemlerinin bir arada bulunduğu nadir bir ekosistem oluşu, nesli tehlikeye düşmüş veya düşebilir türlerin de yer aldığı 301 kuş türünün beslenme, barınma ve kuluçka alanı oluşu, Avrupa'da turna, flamingo, akbalıkçıl, kaşıkçı kuşlarının bir arada kuluçkaya yattığı tek alan oluşu, kaynak değerlerini oluşturmaktadır (13).

### Tek Tek Dağları Milli Parkı

Şanlıurfa ili, merkez ilçesi, Harran ilçesi ve Akçakale ilçelerinde toplam 19.335 Ha. alanı kapsayan Tek Tek Dağları Milli Parkı 21 Haziran 2007 tarihinde Milli Park Olarak tescil edilmiştir (22).

Mezopotamya'nın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Şanlıurfa, akarsulara yakın olması, ticaret yollarının kesiştiği noktada yer almasından ötürü tarihi boyunca stratejik bir öneme sahip olmuştur (22).

Merkeze bağlı Örencik Köyü Göbeklitepe'de 2001 yılında gerçekleştirilen kazı çalışmaları sonucu kentin tarihinin M.Ö. 9500'e Çanak Çömleksiz Neolitik döneme kadar uzandığı görülmüştür. Tek Tek dağlarının bulunduğu coğrafyada birçok medeniyet yaşamıştır. Eyyubiler, Memluklar, Türkmen Aşiretleri, Timur Devleti, Akkoyunlular Dulka-dirbeyliği, Safeviler ve sonrasında 1516'da Osmanlı sınırları içine katılmıştır (22).

Milli Park alanı içerisinde tarihi

ve arkeolojik açıdan önemli alanlar bulunmaktadır (22). Bunlar, Han-el Ba'rur Kervansarayı, Şuayb Şehri Harabeleri ve Soğmatar Harabeleri (22).



Resim 9 Soğmatar Harabeleri (23).

Soğmatarda kökü Harran Sin kültürüne dayanan Sabizm ve Baştanrı Marilaha'nın kültür merkezi olduğu bilinen örende sözde baştanrıya ve mukaddes gezegenlere (Güneş, Ay, Satürn, Jüpiter, Mars, Venüs, Merkür) ibadet edilen ve kurban kesilen açık hava mabedi olup, önemli kalıntıları teşkil etmektedir. Ayrıca, Roma devrine ait çok sayıda kaya mezarları bulunmaktadır (22).

Türkiye bitkilerinin yaklaşık %30-35'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yayılış gösterdiği bilinmektedir (22).

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 304 endemik tür olduğu belirlenmiş olup, bunlardan 58 tanesi Şanlıurfa ili çerçevesinde yetişmektedir. Milli Park alanının büyük bir bölümünde menengiç bitkisi (*Pictacia terebinthus* L.) yayılış göstermektedir. Alan otsu türler açısından zengindir. Yöre

endemik olan Peygamber çiçeğinin (*Centaurea*) 138 yıl sonra ortaya çıkması önem arz etmektedir (24).



Resim 10 Peygamber Çiçeği (24).

Bunun dışında, gelincik (*Papaver rhoes*), kekik (*Tymus* sp.), sütleğen (*Ephorbia* sp.), köy göçüren (*Circium arvense*) ve papatya mevcuttur. Kurt, alakarga ekin kargası, kınalı keklik ve nesli tehlikede olan ceylan (*Gazella dorcas*) alanın faunasını oluşturmaktadır.

Tek Tek Dağları; flora, fauna zenginliği, kültürel, tarihi ve arkeolojik özellikleri ile ülkemizde ve dünyada hızlı değişimlerin yaşandığı ve her geçen gün doğal niteliğini koruyan alanların azaldığı 21. yüzyılın başlarında milli park statüsüne alınıp, korunarak, sürdürülebilir kullanımının sağlanması, ülkemizin sahip olduğu doğal değerlerin ve zenginliklerin devamlılığı açısından büyük önem arz etmektedir (22).

### İğneada Milli Parkı

Marmara bölgesi, Kırklareli ili, Demirköy ilçesi, Saka gölü mevkiinde yer alan milli park 3115 Ha. alanı kapsamakta olup 03.Kasım 2007 tarihinde milli park olarak tescil

edilmiştir (22).



**Resim 11** İğneada Milli Parkı (25).

Milli Parkın ana kaynak değerleri; Avrupa ölçeğinde çok sınırlı yayılışa sahip, korunabilmiş, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan en önemli subasar (longos) ormanların bulunması, İğneada ve çevresinde farklı ekosistemlerin bulunmasıdır (tatlı su, tuzlu su ekosistemleri). Avrupa çapında nadir örneği ile zengin bir yaban hayatını ihtiva etmesi, delta, tatlı su bataklıkları, turba alanları, sulak saha ve orman ekosistemleri kaynak değerlerini oluşturmaktadır (22)..



**Resim 12** İğneada Milli Parkı (26).

Kızılağaç, Karaağaç, Dişbudak, Meşe, Gürgen, Kayın, Kara kavak, ak kavak, söğüt az sayıda ihlamur ve gürgen sahada bulunmaktadır. Ayrıca Geyik, Karaca, Tilki, Kurt, Tavşan, Domuz, Yaban Kedisi, Kuğu, Yaban Ördekleri, Yaban Kazları, Çulluk, Tahtalı, Engerek kör yılan,

Su yılanı vb. türler yaban hayatını oluşturmaktadır (22).

### Sonuç ve Öneriler

Türkiye'nin sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklarını ve biyolojik çeşitliliğini korumak, sürdürülebilirliğini sağlamak, ülke çapında önemli bir hedef olmalıdır.

Bu amaçla, konuyla ilgili olarak en yeni bilimsel verileri kullanma, alan projeleri geliştirme ve kapasite genişletme, eğitim ya da politika yoluyla elle tutulur koruma çözümleri oluşturma, bunu oluşturmada halk, hükümet, sivil toplum örgütleri ile el ele çalışma, dünya doğa ve çevre koruma programları ile işbirliği halinde olunması gereklidir.

Türkiye'nin, koruma altındaki doğal alanları içersine giren milli parklar da, gerek içersinde barındırdığı ekosistem ve yaban hayatının ender bulunan doğal ve kültürel kaynak değerleri ile gerekse eşsiz güzellikteki estetik yapısı ve muhteşem doğal manzaraları ile, özellik ve karakterleri bozulmadan korunup geliştirilmeyi hak eden tabiat parçalarıdır.

### Kaynaklar

- 1-Hepcan, Ş., Güney, A. 1996, *Koruma Alanlarında Yeni Yönetim Kategorileri Ve Önemi, Ekoloji Dergisi, Sayı:20 Sf 6-8.*
- 2-Yılmaz,S.,Özer,S.,2003, *Narman Peri Bacalarının Tabiat Anıtı Kriterlerine Göre Değerlendirilmesi, Ekoloji Çevre Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 48, S, 26-31,İZMİR.*
- 3-Anonim-a, 2006, [www.turkisch-media](http://www.turkisch-media)
- 4-Anonim-b, 2008, <http://people.uwec.edu/ERICKSKM/YellowstoneLakeSunset2b-800.jpg>
- 5-Anonim-c, 2008, <http://www.destination360.com/north-america/us/wyoming/yellowstone-national-park.php>
- 6-Yücel, M.,1995, *Doğa Koruma Alanları ve Planlanması, Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Genel Yayın No : 104, ADANA.*
- 7-Yalınkılıç,M.K., Arpa, N.,2005, *Türkiye'deki Korunan Alanlara Yönelik Mevcut Durum Değerlendirmesi Ve Korumayı*

*Destekleyen Araçlar, Türkiye de ki Korunan Alanlar Sempozyumu, Tebliğler, 8-10 Eylül 2005, İSPARTA.*

8-Hepcan, Ş., 1997, *Milli Parklarda Yönetim Zonlarının Belirlenmesi Amacıyla Manisa Spil Dağı Milli Parkı Örneğinde Bir Yöntem Araştırması, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İZMİR.*

9-Anonim-d, 2008, [www.tatildunyasi.com/tr](http://www.tatildunyasi.com/tr).

10-Anonim-e, 2008, <http://www.onlinebilgiler.com/wp-content/uploads/2006/04/camlik6.jpg>

11-Anonim-f,1996, *Milli Parklar Kanunu(2873 sayılı kanun), T.C. Orman Bakanlığı M.P.Y.H.G.M. Tertip: 5, Cilt:22, ANKARA*

12-Anonim-g, 2001, *Milli Parklarımız Katalogu, T.C. Orman Bakanlığı M.P.Y.H.G.M., Eğitim ve Tanıtım Şube Müdürlüğü yayını, ANKARA*

13-Anonim-h, 2006, *Doğa Koruma ve Milli parklar Genel Müdürlüğü web sayfası, http://www.milliparklar.gov.tr.*

14-Anonim-i, 2005, <http://www.rega.basbakanlik.gov.tr>

15-Anonim-i, 2008, <http://www.edirne.web.tr/IMAGES/gala.jpg>

16-Güher H. ve Kırgız T., 2007 *GALA GÖLÜ Milli Parkı'nda Makrofitler İle Mikrocrustacea (Cladocera, Copepoda) İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, Trakya Univ J Sci, 8(2): 109-114*

17-Anonim-j, 2008, [http://www.trt.net.tr/Haber/2007/09/04/resim/gala\\_golu.jpg](http://www.trt.net.tr/Haber/2007/09/04/resim/gala_golu.jpg)

18-Anonim-k, 2008, (<http://kocaeli.turizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF2783CE77900364F1E2D7DF7E52BC5F7D>)

19-Anonim-l, 2008, (<http://kocaeli.turizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF2783CE77900364F1CF5FB66844089127>)

20-Anonim-m, 2006, [www.kayseregundem.com/haber\\_detayları](http://www.kayseregundem.com/haber_detayları).

21-Anonim-n, 2008, <http://www.kayseregundem.com/haberresim/sultansazlığı158.jpg>

22-Anonim-o, 2008, <http://www.milliparklar.gov.tr/mpd/mp/milliparklar.asp>

23-Anonim-ö, 2008, <http://www.harvan.bel.tr/turizm.htm>

24-Anonim-p, 2008, <http://www.agacilar.net/index.php?id=2959>

25-Anonim-r, 2008, <http://www.arkitera.com/news.php?action=displayNewsItem&ID=22254>

26-Anonim-s, 2008, <http://www.tumgazel.com/?a=2387739>